

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-ISKOLA SEKONDARJA 2009

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

IT-TIELET SENA

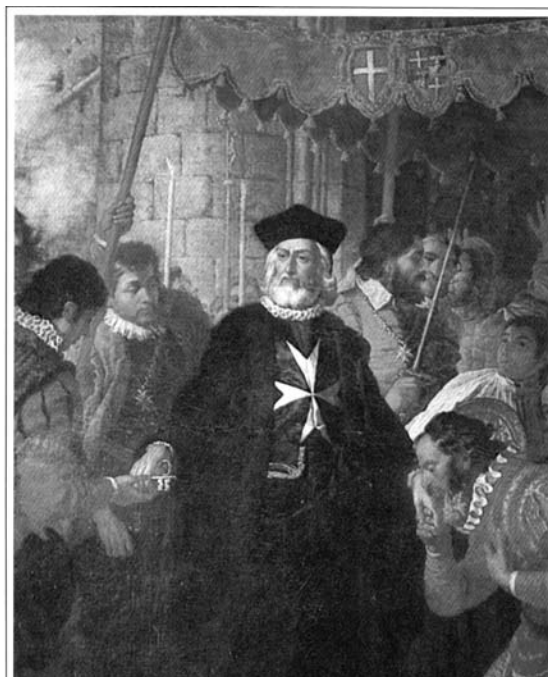
STORJA (OPTION)

HIN: Siegħa u nofs

Isem: _____

Klassi: _____

A. Wieġeb il-mistoqsijiet fuq dan is-sors.

*Il-Granmastru dieġel l-Imdina fit-13 ta' Novembru 1530
(pittura ta' Antoine Favray)*

1. Min hu r-raġel li jidher liebes l-iswed? _____ (1)

2. Xi jfisser is-salib li għandu tmien ponot fuq sidru?

_____ (2)

3. Ir-raġel liebes l-iswed qed jieħu xi haġa b'idu l-leminija. X'qed jieħu?

_____ (1)

4. X'tifsira ghandu dan il-ġest?

(2)

5. Fejn fil-pittura hemm l-arma tal-Ordni u l-arma tal-Gran Mastru?

(1)

6. Ghaliex tahseb li hemm raġel qiegħed ibus id ir-raġel liebes l-iswed?

(1)

7. Min kien kuntent bil-wasla tal-Ordni f'Malta u min ma kienx?

(2)

(Total 10 marki)

B. Wieġeb il-mistoqsijiet fuq dan is-sors.

1. Liema belt turi din il-mappa? _____ (1)
2. Min kien il-perit li għamel il-pjanta tas-swar u t-toroq tagħha? _____ (1)
3. Għal min ssemmiet din il-belt? _____ (1)
4. Fit-tarf tal-mappa naraw forti bil-forma ta' stilla. X'jismu dan il-forti?
_____ (1)
5. Semmi ligi li ħarġet dwar il-bini li kellu jsir fil-belt fi żmien il-Kavallieri.
_____ (1)
6. F'din il-belt insibu s-Sagra Infermerija. X'kien dan il-post u għalxiex kien jintuża?
_____ (2)
7. Semmi bini iehor li nbena fi żmien il-Kavallieri ġewwa din il-belt.
_____ (1)
8. Agħti **zewġ** raġunijiet għala l-Ordni ddeċidiet li tibni belt f'dan il-post?

_____ (2)

(Total 10 marki)

C. Aqra dan is-sors u wieġeb il-mistoqsijiet fuqu.

Il-kampanja kontra l-klassi privileġġjata fi Franza laqtet ukoll lil diversi Kavallieri Franciżi li whud minnhom kellhom jaharbu minn pajjiżhom. Min-naħa l-oħra, billi l-Ordni ta' San Ġwann kien Ordni reliġjuż, meta r-Rivoluzzjoni ħaditha kontra l-privileġġi u r-rikkezzi tal-Knisja fi Franza, il-Kavallieri sabu ruħhom fil-mira diretta ta' dawk li riedu jikkonfiskaw kollox favur l-istat. U hekk ġara.

Fl-4 ta' Awwissu 1789 tnehhew il-privileġġi kollha u fl-1792 ġew konfiskati l-artijiet kollha tal-Ordni fi Franza... B'hekk, l-Ordni tilef kull ma kellu fi Franza u sab ruħu f'posizzjoni finanzjarja mwieġhra."

(Zammit V. "Il-Gran Mastri" Vol.18. pp. 500-501)

1. F'liema sena sehhiet ir-Rivoluzzjoni Franciża? _____ (1)

2. Ghaliex il-Kavallieri li kienu jghixu fi Franza kellhom jaħarbu minn hemm?

(2)

3. Ghaliex kienu tant importanti l-artijiet li l-Ordni kellha fi Franza?

(2)

4. Barra s-sitwazzjoni finanzjarja hażina li kienet tinsab fiha l-Ordni lejn l-aħħar tas-seklu 18, semmi raġuni oħra għala l-Ordni kienet sejra lura.

(2)

5. Semmi grajja fi żmien il-Gran Mastru Ximenes li turi li l-Ordni kienet sejra lura.

(1)

6. X'gara f'Malta disa' snin wara r-Rivoluzzjoni Franciża?

(2)

(Total 10 marki)

D. Ikteb paragrafu ta' madwar tmien sentenzi fuq TNEJN minn dawn.

B'kollox trid tikteb ŻEWĠ paragrafi.

1. L-Assedju l-Kbir ta' Malta (1565)
2. L-Ordni bħala qawwa fuq il-baħar
3. Proġetti importanti tal-Ordni f'Malta
4. Il-Hakma ta' Malta minn Napuljun
5. L-Irvell tal-Maltin kontra l-Francizi
6. It-tmexxija ta' Sir Thomas Maitland

(10 x 2 = 20 marka)

It-Tieni Parti - Storja tal-Ewropa

C. Wieġeb billi taqta' sinjal taht it-tweġiba t-tajba.

1. Il-kelma **RINAXXIMENT** ġejja mil-lingwa (Spanjola, Taljana, Eġizzjana, Latina) u tfisser (mewt, qawmien mill-ġdid, rebħa kbira, sejba importanti).
2. Fl-Italja Ċentrali konna nsibu (Komuni, tributarji, kunsilli, universitajiet) li kienu jiggvernaw lilhom infushom mingħajr indhil ta' hadd.
3. Fir-Rinaxximent beda jikber il-kummerċ flimkien mal-industrija, biex b'hekk beda jinqered (it-tagħlim fl-universitajiet, il-progress, il-fewdaliżmu, il-fidi fil-Knisja Kattolika).
4. Fir-Rinaxximent twieldu (universitajiet, monasteri, swieq, djar tax-xjuħ) bhal daww ta' Oxford, Bologna u Pariġi.
5. Fir-Rinaxximent beda jinxtred it-tagħlim wara l-invenzjoni (tat-type-writers, tal-kompjuters, tal-kumpass, tal-istamperija).
6. (Il-bżar, il-lumi, il-bajtar tax-xewk, il-laring) kien wieħed mill-prodotti li beda jasal minn pajjiżi `l bogħod. Dan beda jgħin halli jtejjeb il-platt tal-ikel.
7. Skultur importanti ta' żmien ir-Rinaxximent kien (Macchiavelli, Michelangelo, Ariosto, Magellan).
8. Il-bniedem li skopra l-Amerika kien (Vasco de Gama, Bartolomew Dias, Kristoforu Kolombu, Ernando Cortes).
9. Pajjiż li għen ħafna fis-sejbiet ta' artijiet godda kien (Franza, Spanja, il-Ġermanja, l-Iżvezja)

(Total 10 marki)

D. Hares sew lejn dan is-sors u wa
mistoqsijiet.

1. Il-personaġġ li jidher f'dan is-sors kien qajjem kontroversja shiha kontra t-tagħlim tal-Knisja Kattolika. Min hu? _____ (1)
2. Iddeskrivi x'qed jagħmel?

_____ (1)
3. Fi żmien dan il-personaġġ kienet qed tinbena l-Bażilika ta' San Pietru f'Ruma. Minn fejn kien qed iġib il-flus il-Papa biex iwettaq dan il-proġett?
_____ (2)
4. Għaliex hafna nies ma qablux mal-mod kif kienu qed jingabru dawn il-flus?

_____ (2)
5. Semmi punt wiehed li miegħu ma kienx jaqbel dan il-personaġġ.
_____ (1)
6. X'kien ġara meta dan il-personaġġ baqa' jinsisti kontra t-tagħlim tal-Knisja Kattolika?
_____ (1)

7. Semmi mexxej iehor li pprova jxerred taghlim religjuż ġdid

8. Xi bdew jissejhu dawk in-nies li pprotestaw kontra l-Knisja Kattolika u t-taghlim tagħha.

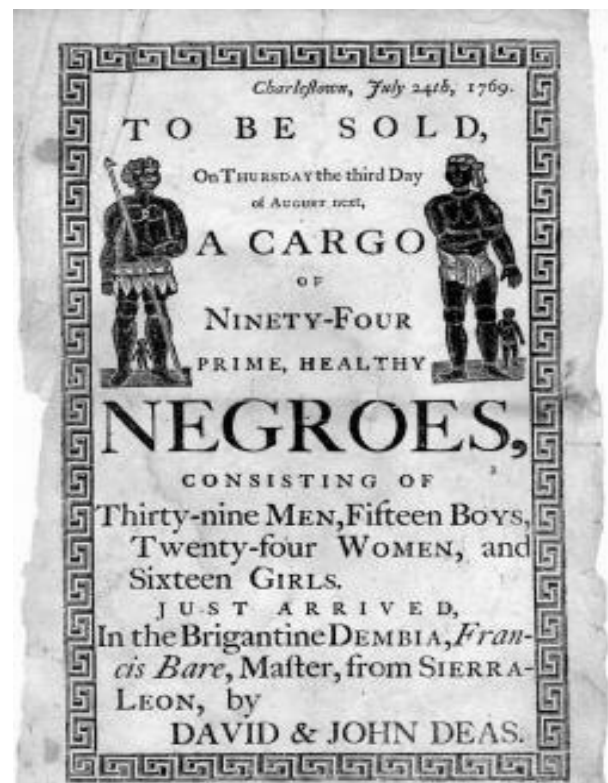
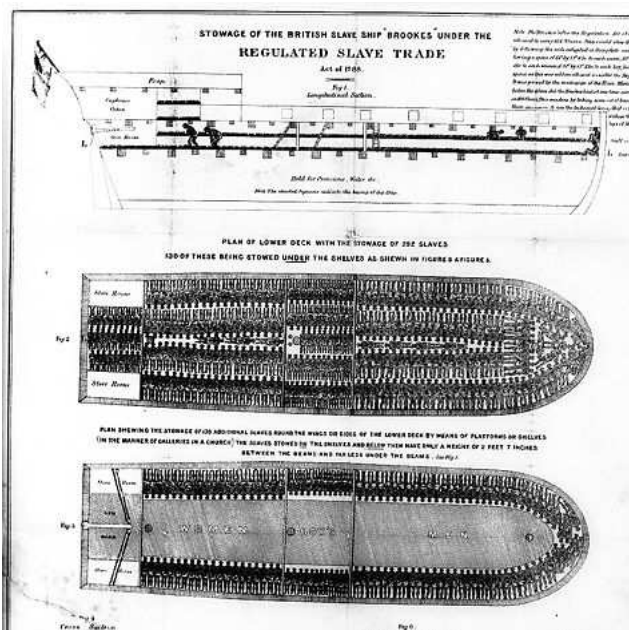
(1)

(Total 10 marki)

E. Hares sew lejn dawn is-sorsi u wieġeb il-mistoqsijiet.

Sors 1

Sors 2

1. L-iskjavi kienu jittiehdu mill-Afrika lejn l-Amerika. X'tip ta' xoghol kien jinghatalhom?

(2)

2. Sors 1 jurina kif kienu jitpoggew l-iskjavi fuq ix-xwieni għall-vjaġġ bejn l-Afrika u l-Amerika. Kif kienet il-kundizzjoni ta' dawn l-iskjavi matul dawn il-vjaġġi?

(2)

3. Liema pajjiż Ewropew kien jaqla' hafna flus mill-bejgh tal-iskjavi?

4. Minn sors 2 wiegeb dawn il-mistoqsijiet:

a. Kemm kellhom jinbieghu skjavi fit-3 t'Awwissu tal-1769? _____ (1)

b. X'kien jisimhom in-nies li kienu se jbigħu dawn l-iskjavi?

_____ (1)

5. Semmi żewġ pajjiżi li daħħlu ligijiet sabiex titneħħa l-iskjavitù lejn tmiem is-seklu 18 u l-bidu tas-seklu 19.

_____ (2)

6. F'liema pajjiż faqqgħet gwerra ċivili minhabba t-tmiem tal-iskjavitù?

_____ (1)

(Total 10 marki)

F. Ikteb paragrafu ta' madwar tmien sentenzi fuq TNEJN minn dawn.

B'kollox trid tikteb ŻEWĠ paragrafi.

1. Il-progress li sar matul ir-Rinaxximent.
2. Kif il-Knisja Kattolika ppruvat tigġieled il-Protestantizmu.
3. Filosfi magħrufa tal-aħħar tas-seklu tmintax u t-twemmin tagħhom.
4. X'wassal għar-Rivoluzzjoni Franċiża.
5. Napuljun u l-gwerer fuq il-kontinent.
6. It-tmexxija interna ta' Napuljun u r-riformi li għamel.

(10 x 2 = 20 marka)